

CAPITOLUL I: Prezentarea teritoriului și a populației acoperite - analiza diagnostic

1. Localități componente și amplasare geografică

Microregiunea „Movila lui Burcel Vaslui Nord” este formată din 15 comune, din care 14 comune din județul Vaslui și 1 comună din județul Iasi, acestea înglobând un număr de 64 sate. Comunele partenere ale teritoriului sunt: Bălteni, Boțești, Cozmești, Ferești, Miclești, Oșești, Rafaila, Solești, Ștefan cel Mare, Tanacu, Todirești, Văleni, Vulturești, Zăpodeni din județul Vaslui și comuna Dolhești din județul Iasi. Suprafața microregiunii este de 731,80 km², iar populația se cifrează la 39.956 locuitori, rezultând o densitate a populației de 54,60.

Teritoriul este amplasat în partea de Nord a județului Vaslui, cu următoarele vecinătăți: **La est**: comunele Oltenești, Tătărani și Bunesti - Averești; **La sud**: comuna Muntenii de Sus și municipiul Vaslui; **La vest**: comunele Pușcași, Laza, Delești, Ivănești, Pungești, Gârceni, Dumești; **La nord**: comunele Rebricea, Dănești, Codăești, orașul Negrești și comuna Ciortești.

Distanțele între sediul GAL, din comuna Ștefan cel Mare și cele mai apropiate centre urbane sunt: Vaslui - 15 km, Negrești - 22 km, Iași - 53 km, Roman - 71 km. Distanța medie între sediul GAL și comunele partenere este de 24,3 km.

Relieful microregiunii este caracterizat de formațiuni deluroase, aparținând Podișului Central Moldovenesc. Înălțimea maximă în teritoriu este de 425 m (comuna Miclești). Pantele dealurilor sunt totuși relativ liniștită, propice practicării agriculturii, dar în același timp expuse totuși riscului de eroziune și degradare. Zona de câmpie se află în luncile râurilor. Teritoriul microregiunii este străbătut de albia majoră a râului Bârlad și de albia majoră a pârâului Vasluiești.

Clima microregiunii este temperată continentală, temperatura medie anuală a aerului este de 8,5-9,7°C, iar cantitatea medie anuală de precipitații atmosferice este de 450-600 mm/m², ceea ce ne încadrează în categoria de regiune predispusă la secetă.

Solurile prezente sunt predominant cele din grupa cenușii de pădure, brune și brune podzolite și mai puțin din grupa cernoziomurilor tipice și levigate. Potențialul productiv al acestora - assimilat zonei deluroase - este în general moderat, solul necesitând amendamente.

Vegetația naturală are caracter predominant silvostepic natural și antropic, precum și silvic în zonele de deal. În zonele împădurite se regăsesc în general specii de foioase (fag, carpen, stejar, gorun, frasin și tei).

Resursele naturale în microregiunea Movila lui Burcel, ca și în restul județului Vaslui, sunt nesemnificative. În ultima perioadă s-au efectuat o serie de studii și măsurători în comunele Oșești, Vulturești, Ștefan cel Mare, Miclești, Solești și Tanacu pentru a pune în valoare potențialul eolian.

Căile rutiere principale care străbat și leagă comunele din această microregiune sunt DN24 Tecuci-Iași-Sculeni, care tranzitează întreg județul, pe ruta Tutova-Bârlad-Crasna-Vaslui-Văleni-Solești-Miclești-Iași și DN15D Vaslui-Roman, pe ruta Vaslui-Zăpodeni-Ștefan cel Mare-Vulturești-Todirești-Roman, jud. Neamt, din care se desprinde DJ248 Vulturești-Iași. La acestea se adaugă drumurile județene de acces către fiecare comună. Starea drumurilor județene este precară - asfalt degradat, iar către comunele Rafaila și Ferești drumurile județene sunt doar pietruite, urmând a fi asfaltate în cursul acestui an. Drumurile comunale sunt în majoritate pietruite, dar necesită anual lucrări de reabilitare. Comunele Oșești, Boțești, Ștefan cel Mare, Miclești, Bălteni și Cozmești, care au beneficiat

de finanțări FEADR și guvernamentale de infrastructură sunt mai bine puse la punct în acest domeniu. Drumurile sătești sunt doar de pământ, ceea ce crează dificultăți enorme de acces, în condiții de ploaie.

Transportul feroviar este reprezentat de calea ferată București-Tecuci-Vaslui- Buhăești - Iași, cu ramificație în calea ferată secundară Buhăești-Rafaila-Negrești- Roman.

2. Populație - demografie. Conform datelor oficiale furnizate de Direcția Județeană de Statistică Vaslui și Iași (anexate la pag 120-161), la Recensământul Populației și al Locuințelor din anul 2011, populația în teritoriul microregiunii „Movila lui Burcel Vaslui Nord” este de 39.956. Raportată la suprafața teritoriului de 731.80 km², rezultă o densitate de 54,60 locuitori/km².

Conform datelor statistice, populația pe grupe de vîrstă din teritoriu se prezintă astfel:

	TOTAL	Categoria 01-19	Categoria 20-39	Categoria 40-59	Categoria >60	Indice îmbătrânire
AN 2011	39.956	11523	9195	8570	10668	0,925
<i>pondere</i>		28.84%	23.01%	21.45%	26.70%	
AN 2008	45.150	13179	13044	8508	10419	0.790
<i>pondere</i>		20.36%	29.76	20.46%	29.43%	
DIFERENȚA	-5.194	-1656	-3849	62	249	

Din analiza asupra dinamicii naturale și a mobilității teritoriale a populației microregiunii se distinge un fenomen de depopulare a teritoriului, corelat cu creșterea indicelui de îmbătrânire (deși cu valoare subunitară). Printre cauze se numără părăsirea de către tineri a comunelor și stabilirea lor, din rațiuni economice, la oraș, sau fenomenul de migrație spre alte țări. Așadar, factorii fundamentali generatori ai mobilității teritoriale sunt cei de natură economică și profesională. Dinamica naturală a populației din GAL Movila lui Burcel Vaslui Nord urmează, așadar o curbă descendentă, cauzele fiind legate de standardul modest al nivelului de trai și al dezvoltării economice. Ca o consecință a celor arătate mai sus, numărul șomerilor din comunele componente se ridică la 862 persoane, conform RPL 2011, în timp ce se înregistrează un număr al salariaților de 4.120. Problemele de ordin social se reflectă în numărul semnificativ de persoane care beneficiază de ajutoare sociale. Conform datelor furnizate de AJPIS Vaslui și Primăria Dolhești (anexă la pag.174-178), situația la data de 30.06.2015, reflectă un număr de 6.185 persoane beneficiare de ajutor social (VMG). Situația este reală și dramatică, toate cele 15 comune care compun teritoriul nostru sunt evidențiate în "Lista UAT-urilor cu valorile IDUL corespunzătoare", cu valori sub 55. Ca exemplu, comuna Todirești are cea mai ridicată valoare - 48,55, iar comuna Cozmești cea mai scazută valoare - 31,42 (anexa 2, pag.179).

Datele de referință privind comunitatea romă la RPL 2011, menționează trei comune din teritoriul microregiunii cu o prezență semnificativă : Cozmești cu 326 de persoane, Oșești cu 55 de persoane și Dolhesti (Iași) cu 559 persoane (anexa 2, pag.180). Cunoșcând reticența acestor locuitori în a-și declara etnia, am solicitat și un punct de vedere al Instituției Prefectului Vaslui. Prin adresa nr. 4379/29.03.2016 (anexată la pag.181), Prefectura Vaslui ne comunică faptul că în comuna Oșești, numărul real de locuitori de etnie romă este de fapt de 1400. Din vizitele în teritoriu a rezultat faptul că această minoritate se confruntă cu multiple probleme, cum sunt: sărăcia, lipsa educației, probleme de sănătate coroborate cu lipsa asistenței medicale adecvate, șomajul și discriminarea. Riscul de excluziune socială afectează populația de locuitori romi, generat de lipsa oportunităților, inegalitate de șanse în accesul la mediile sociale și economice.

3. Patrimoniul de mediu. Pe teritoriul microregiunii Movila lui Burcel Vaslui Nord, conform datelor extrase din Anexa „Lista ariilor naturale protejate Natura 2000”, se regăsește o suprafață totală de 22,69 ha, în cadrul siturilor de importanță comunitară (SCI) - anexa 2, pag.183-184:

- Pădurea Băleni-Hârboanca (ROSCI0158) - 4,79 ha - pe teritoriul comunelor Băleni și Stefan cel Mare
- Coasta Rupturile Tanacu (ROSCI0041) - 3,28 ha - pe teritoriul comunei Tanacu
- Oşeşti-Bârzeşti (ROSCI0330) - 14,49 ha - pe teritoriul comunelor Oşeşti, Cozmeşti, Vultureşti și Stefan cel Mare
- Movila lui Burcel (ROSCI0117) - 0,13 ha - pe teritoriul comunei Micleşti

De asemenea, în teritoriu se regăsește o suprafață de 56,54 ha, protejată în cadrul ariilor de protecție specială avifaunistică (SPA) - (anexa 2, pag.183-184):

- Pădurea Micleşti (ROSPA0096) - 56,54 ha - pe teritoriul comunelor Micleşti, Boţeşti și Dolheşti, din județul Iași

4. Patrimoniul arhitectural și cultural. Microregiunea MOVILA LUI BURCEL dispune de câteva situri arheologice în comunele Todirești și Miclești, dintre care cele din zona Todirești sunt datează începând cu epoca bronzului și până în sec X. Este vorba de urme de locuire identificate și fisate, ale căror obiecte reperate sunt expuse în muzeul școlii din Todirești și la Muzeul Județean Vaslui. În teritoriu se regăsesc 19 biserici de lemn încă bine conservate și 2 mănăstiri, cu o vechime de peste două secole, precum și alte câteva obiective istorice (conacul Rosetti-Soleșcu, conacul Lambrino, conacul Dimachi-Arghiropol). Obiectivele sunt înregistrate în Lista monumentelor istorice elaborată de Ministerul Culturii și Cultelor (anexa 2, pag.189-191). În fiecare comună funcționează cămine/centre culturale, în care își desfășoară activitatea formații de muzică și dansuri populare, formații de fanfară, asociații păstrătoare ale tradițiilor locale, ale meșteșugurilor (mai cu seamă în comunele Solești, Todirești, Zăpodeni, Vulturești, Cozmești, Oşești, Băleni, Dolhești). Fundația World Vision s-a implicat în revigorarea meșteșugurilor tradiționale, mai ales în comunele Vulturești, Todirești, Rafaila, unde s-au înființat asociații de meșteșugari. În cursul acțiunilor de animare, au fost identificate inițiative de proiecte atât din partea administrației locale, cât și a solicitantilor privați (forme associative).

5. Educație - Sănătate. La nivelul teritoriului microregiunii MOVILA LUI BURCEL Vaslui Nord, conform datelor statistice din anul 2013, se înregistra un număr de 1.282 copii înscriși în grădinițe, în timp ce elevii înscriși în învățământul primar și gimnazial erau în număr de 4.488. În același an, personalul didactic în învățământul preșcolar era de 64 de persoane, iar în învățământul primar și gimnazial erau încadrate un număr de 350 persoane (anexa 2, pag.193).

Serviciile medicale sunt asigurate de un număr de 21 medici, din care 21 sunt medici de familie și 2 stomatologi. Aceștia își desfășoară activitatea în 21 cabinete medicale de familie și 3 cabinete stomatologice (anexa 2, pag.194). Există însă inițiative de investiții de tip educațional și medical, inclusiv pentru populația romă.

6. Economie. Profilul economic al microregiunii este agrar, determinat de potențialul agricol preponderent. Numărul total de întreprinderi înregistrate la Registrul Comerțului, cu sediu în GAL Movila lui Burcel în anul 2016 este de 464, din care 288 de firme au domeniu de activitate principală în sectorul de agricultură, 5 în sectorul silvicultură și exploatare forestieră (anexa 2, pag.251).

Terenurile agricole în teritoriul Movila lui Burcel se află în zona de deal și câmpie, agricultura care se practică fiind în mare parte o agricultură de semisubzistență. Suprafața de teren agricol existentă este de 52.184 ha (71,31% din total suprafață teritoriu), repartizată astfel: teren arabil - 38.268 ha (73,34% din terenul agricol), pășuni și fânețe - 12.500 ha (23,95%), viță de vie - 1.213 ha (2,32%) și livezi - 203 ha (0,39%). Din suprafața de teren agricol de 52.184 ha, este lucrat în mod individual o suprafață de 35.207 ha și doar 16.527 ha este lucrat în asociere sau în arendă (anexa 2, pag.196).

Exploatațiile agricole inventariate după dimensiune (anexa2, pag.197) înregistrează următoarele cifre:

- 13.103 exploatații teren arabil între 0 - 5 ha, 851 exploatații cu supafețe între 5 - 25 ha, 78 exploatații cu supafețe între 25 - 100 ha și 47 exploatații peste 100 ha.
- 8.767 exploatații de viță de vie pe supafețe între 0-1 ha și 3 exploatații peste 1 ha
- 166 exploatații de livezi cu supafețe între 0-1 ha, 25 exploatații cu supafețe 1-5 ha.

Dimensiunea medie a unei exploatații agricole individuale este de 1,48 ha.

Suprafața de teren neproductiv este de 3.569 ha, în creștere față de anul 2008.

Producțiile medii la hectar (anexa 2,pag.198-199) înregistrate în teritoriu la nivelul anului 2013 sunt:

- Grâu - 2.738 kg/ha, Porumb - 3.196 kg/ha, Uleioase - 1.869 kg/ha, Cartofi - 6.932 kg/ha, Legume în camp - 8.445 kg/ha, Plante furajere - 18.683 kg/ha.
- Mere - 7.241 kg/ ha, Prune - 5.571 kg, Cireșe - 5.514 kg/ha, Vișine - 3.848 kg/ha

Aceste cifre confirmă potențialul agricol natural „mediu” pentru culturile de păioase, uleioase, plante furajere și „scăzut” pentru culturile de porumb și legume, precum și potențialul natural „scăzut” al culturilor pomicole, în lipsa sistemelor de irigații.

Dotarea tehnică este deficitară, în teritoriu aflându-se 432 tractoare, 390 pluguri și 59 combine. La nivel național revin 49 ha/tractor, 62 ha/plug și 355 ha/combină, în timp ce în teritoriul GAL revin 88 ha/tractor, 98 ha/plug și 648 ha/combina (anexa 2, pag.246).

Şeptelul în teritoriu, plasat doar în gospodăriile populației este reprezentat de un efectiv de: 7.611 capte bovine, 6.115 porcine, 33.451 ovine, 5.400 caprine, 131.165 păsări și 9.058 familii albine. Față de anul 2008 efectivele de animale înregistrează scăderi la toate speciile, mai puțin la albine, care au crescut (anexa 2, pag.200).

În teritoriu există doar 2 cooperative agricole de producție, în domeniul vegetal și 1 singur grup de producători recunoscut de MADR.

Peste 50% din exploatațiile existente în teritoriu sunt conduse de persoane cu vîrstă peste 50 de ani, majoritatea cu un nivel de pregătire precar, aplicînd tehnologii învechite și fiind reticenți la tehnologii și concepte inovative, sau la asociere. În schimb, există un segment de tineri mai bine calificați prin cursuri de inițiere în agricultură, care sunt dispuși să preia exploatațiile părinților în scopul eficientizării lor. Interesul acestora pentru inițiere în antreprenoriat și inițiere de afaceri proprii a fost remarcat în cadrul acțiunilor de animare.

Pădurile au ajuns la o suprafață de 12.956 ha în prezent, în creștere față de anul 2008, cu un fond cinegetic variat (mai puțin răpitoare mari).

Unități de depozitare a produselor agricole (cereale) în teritoriu sunt doar 2, cu o capacitate de 11.000 to, amplasate în comunele Vulturești și Ștefan cel Mare (anexa 2, pag.250). Nu există în teritoriu centre de colectare pentru produse agricole, produse de origine animală (lapte și lactate, miere). Partjial, produsele sunt transportate în piețele din Vaslui sau Negrești, precum și, mai rar, în municipiul Iași.

În teritoriu există 60 firme în sectorul industrial și 111 firme în sectorul de servicii.

Există câteva unități de procesare agro-alimentară, de capacitate mică și interes pur local, cum ar fi pentru produse de morărit și produse de panificație, hrană pentru animale, uleiuri vegetale, fabricare vinuri.

Sectorul Industrie, din firmele identificate în teritoriu, relevă că cele mai multe sunt înregistrate în domeniile: Confecții îmbrăcăminte, elemente de dulgherie și tâmplărie, produse din beton pentru construcții, fabricarea de uși și ferestre din metal, fabricarea de mobilier, Taiere și rindeluire lemn, articole de feronerie și de șlefuire a pietrei.

Sectorul Servicii relevă o paletă relativ largă de activități, cum ar fi Construcții, întreținere și reparații auto, Instalații electrice și sanitare, Curățenie clădiri, Coafură și frizerie, Transporturi rutiere, Asistență medicală și servicii veterinar, Servicii de consultanță și alte servicii suport. Infrastructura de cazare este reprezentată de 3 unități agro-turistice (anexa 2, pag.254-255).

Aceste firme de producție industrială sau servicii funcționează acum la cotă de avarie.

7. DEZVOLTAREA LOCALĂ. În prezent, în domeniul infrastructurii locale, este nevoie de un volum uriaș de investiții, pe care bugetul GAL nu și-l poate permite. În comunele noastre însă, au fost identificate nevoi de investiții de interes public, care lipsesc cu desăvârșire sau necesită modernizări urgente, cum ar fi modernizarea și asigurarea dotării tehnice a serviciilor publice locale, asistență socială și medicală, creșterea gradului de siguranță a locuitorilor, crearea de facilități pentru sprijinirea producătorilor locali. Teritoriul include o populație de etnie romă de 950 locuitori (din care comunități compacte se regăsesc în 3 comune - 940 locuitori), care necesită acțiuni de favorizare a incluziunii sociale în domeniul asistenței sociale, medicale și a educației. Facilitarea accesului la informație prin internet de bandă largă s-a remarcat ca o necesitate, în condițiile în care serviciile de internet sunt asigurate pentru cele 15 comune, prin intermediul unei rețele care asigură o viteză de maxim 10 Mbs. Toate comunele din teritoriul Movila lui Burcel Vaslui Nord sunt menționate în Anexa „Localități eligibile pentru investiții broadband” - anexa 2, pag.257-258.

În cadrul acțiunilor de animare în teritoriu au fost identificate, pe baza chestionarelor de interes, inițiative de proiecte pentru ferme agricole nou înființate de tineri(38), pentru modernizări de ferme agricole(13), pentru scheme de calitate (2), pentru înființare grupuri de producători (7), pentru procesare (2), pentru afaceri non-agricole (26), pentru investiții social-educaționale(2), pentru investiții de dezvoltare locală (12), pentru sprijinirea incluziunii sociale (1), pentru broadband (1), pentru instruire (14) - (anexa 2, pag.259).

Nevoile identificate în teritoriu au fost clasificate astfel:

- 1.Nevoia de creștere a calității serviciilor publice locale, inclusiv în domeniul social - educațional și acces la informație, pentru populație (inclusiv de etnie romă);
- 2.Nevoia de stimulare a creării de locuri de muncă, în domeniile agricol și non-agricol;
- 3.Nevoia de modernizare a exploatațiilor agricole și a unităților de procesare, prin utilizare performante și practici inovative, ținând cont de principiile dezvoltării durabile;
- 4.Nevoia de a încuraja formele asociative orientate spre piață și spre profit;
- 5.Nevoia de a sprijini noul val de întreprinzători tineri în agricultură și activități non-agricole;
- 6.Nevoia de instruire a antreprenorilor, ca o garanție a succesului acestora în implementarea proiectelor depuse la GAL.